

**Тема: Розв'язування задач і рівнянь. Підготовка до
контрольної роботи**

Опорний конспект

ПОВТОРЕННЯ

Запам'ятайте!

Правила розкриття дужок

1. Якщо перед дужками стоїть знак «+», то під час розкриття дужок знаки доданків у дужках зберігають;
2. Якщо перед дужками стоїть знак «-», то під час розкриття дужок знаки доданків у дужках змінюють на протилежні.

Завдання: спростити вираз

У цьому завданні необхідно

1. розкрити всі дужки
2. Виконати зведення подібних доданків

Розглянемо приклад:

$$8(a-7)-5a = 8a - 56 - 5a = 8a - 5a - 56 = 3a - 56$$
$$-3(4x+1)+12x = -12x - 3 + 12x = -3$$

РІВНЯННЯ ЦЕ -

рівність, яка містить невідоме.

Приклад: $\frac{3}{4}x - 6 = 3(2x + 4) - 1$

або $\frac{1}{2}x = 7$

Корінь рівняння – це значення невідомого, при якому рівняння перетворюється в правильну рівність

Для розв'язання рівняння потрібно послідовно виконувати наступні дії:

- 1) спростити рівняння (розкрити дужки , звести подібні доданки) ;
- 2) доданки, що містять змінну, перенести в ліву частину рівняння, а числа — у праву частину, не забуваючи при перенесенні змінювати знаки на протилежні;
- 3) звести подібні доданки в лівій і правій частинах рівняння;
- 4) знайти корінь рівняння;
- (5)\) за потреби зробити перевірку;
- (6)\) записати відповідь.

$$1) 9x - 16 = 2;$$

$$9x = 2 + 16;$$

$$9x = 18;$$

$$x = 18 : 9;$$

$$x = 2;$$

$$4) -2y = 4y + 24;$$

$$-2y - 4y = 24;$$

$$-6y = 24;$$

$$y = 24 : (-6);$$

$$y = -4;$$

$$7) 5x + 4 = 3x - 12;$$

$$5x - 3x = -12 - 4;$$

$$2x = -16;$$

$$x = -16 : 2;$$

$$x = -8;$$

$$10) -2 = 3x + 14 + x;$$

$$4x = -2 - 14;$$

$$4x = -16;$$

$$x = -16 : 4;$$

$$x = -4;$$

$$2) 4 - 2y = 24;$$

$$-2y = 24 - 4;$$

$$-2y = 20;$$

$$y = 20 : (-2);$$

$$y = -10;$$

$$5) 3x - 8 = x;$$

$$3x - x = 8;$$

$$2x = 8;$$

$$x = 8 : 2;$$

$$x = 4;$$

$$8) -y + 25 = 12y - 1;$$

$$-y - 12y = -1 - 25;$$

$$-13y = -26;$$

$$y = -26 : (-13);$$

$$y = 2;$$

$$11) 10y + 6 = 12y - 8;$$

$$10y - 12y = -8 - 6;$$

$$-2y = -14;$$

$$y = -14 : (-2);$$

$$y = 7;$$

$$3) 6x = 32 - 2x;$$

$$6x + 2x = 32;$$

$$8x = 32;$$

$$x = 32 : 8;$$

$$x = 4;$$

$$6) -20 = 4y + 8;$$

$$4y = -20 - 8;$$

$$4y = -28;$$

$$y = -28 : 4;$$

$$y = -7;$$

$$9) 10 = 4z - 2 - 2z;$$

$$2z = 10 + 2;$$

$$2z = 12;$$

$$z = 12 : 2;$$

$$z = 6;$$

$$12) 11z - 3 = -3 - 12z;$$

$$11z + 12z = -3 + 3;$$

$$23z = 0;$$

$$z = 0.$$

$$1) 5(x - 4) = 3x - 10;$$

$$5x - 20 = 3x - 10;$$

$$5x - 3x = -10 + 20;$$

$$2x = 10;$$

$$x = 5;$$

$$3) 7(x - 4) = 5(x + 4);$$

$$7x - 28 = 5x + 20;$$

$$7x - 5x = 20 + 28;$$

$$2x = 48;$$

$$x = 24;$$

$$5) 2(x - 3) - 3(4 - x) = 5;$$

$$2x - 6 - 12 + 3x = 5;$$

$$5x = 5 + 18;$$

$$5x = 23;$$

$$x = 4,6;$$

$$7) 12 - 5(x + 1) = 7 + 3x - 2x;$$

$$12 - 5x - 5 = 7 + x;$$

$$-5x - x = 7 - 7;$$

$$-6x = 0;$$

$$x = 0;$$

$$9) 1 - 4z - 3(1 - z) = -5(z + 2);$$

$$1 - 4z - 3 + 3z = -5z - 10;$$

$$-z + 5z = -10 + 2;$$

$$4z = -8;$$

$$z = -2;$$

$$2) 4y + 2 = 3(10 - y);$$

$$4y + 2 = 30 - 3y;$$

$$4y + 3y = 30 - 2;$$

$$7y = 28;$$

$$y = 4;$$

$$4) 3(y + 1) = 6(1 - y) + 6;$$

$$3y + 3 = 6 - 6y + 6;$$

$$3y + 6y = 12 - 3;$$

$$9y = 9;$$

$$y = 1;$$

$$6) 7 + 4(3 - y) = 5(y + 2);$$

$$7 + 12 - 4y = 5y + 10;$$

$$-4y - 5y = 10 - 19;$$

$$-9y = -9;$$

$$y = 1;$$

$$8) -0,2(3 - y) + 1,2 = -0,2(y - 1);$$

$$-0,6 + 0,2y + 1,2 = -0,2y + 0,2;$$

$$0,2y + 0,2y = 0,2 - 0,6;$$

$$0,4y = -0,4;$$

$$y = -1;$$

$$10) (18 - x) - 7(2x - 4) = 5x + 20;$$

$$18 - x - 14x + 28 = 5x + 20;$$

$$-15x - 5x = 20 - 46;$$

$$-20x = -26;$$

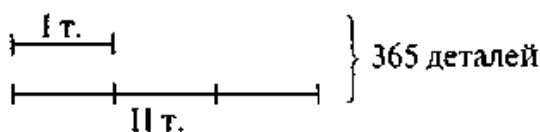
$$x = 1,3;$$

Схема розв'язування задач за допомогою рівнянь

1. Позначити змінною одне з невідомих (звичайно, найменше серед усіх) з умови задачі
2. Виразити через цю змінну інші невідомі в задачі
3. Використовуючи зв'язки між невідомими і відомими величинами, скласти рівняння
4. Розв'язати рівняння
5. Якщо того вимагає умова, знайти інші шукані величини

Розв'яжемо задачу!

Задача. Бригада робітників за два тижні виготовила 396 деталей, причому за другий тиждень було виготовлено у 3 рази більше деталей, ніж за перший. Скільки деталей було виготовлено за кожний тиждень?

Запис умови:

Розв'язання. Нехай за перший тиждень було зроблено x (дет.), тоді за другий тиждень — $3x$ (дет.), а за 2 тижні разом $x + 3x = 4x$ (дет.). А за умовою задачі за два тижні було виготовлено 396 деталей. Складемо і розв'яжемо рівняння: $4x = 396$; $x = 396 : 4$; $x = 99$.

Отже, за перший тиждень було виготовлено 99 (дет.),
а за другий — $99 \cdot 3 = 297$ (дет.).

Саме такому способу розв'язування задач (складанням рівняння) ми будемо віддавати перевагу, бо складання рівняння дозволяє багато різних за змістом задач розв'язувати за однією схемою.

Розв'язання задач

Задача 1 У Марійки було в 2 рази менше грошей ніж у Василька. Після того як Марійка купила ляльку за 6 грн., а Василько книжку за 14 грн. у дівчинки залишилось грошей у 3 рази більше, ніж у хлопчика. Скільки грошей було у кожного з дітей спочатку?

Розв'язання:

Діти	було(грн)	зміна	стало (грн)	
Марічка	x	-6	$x-6$	
Василько	$2x$	-14	$2x-14$	< в 3 рази

Складемо і розв'яжемо рівняння : $x-6=3(2x-14)$

$$x-6=6x-42 \quad x-6x=-42+6 \quad -5x=-36$$

$$x=-36:(-5)=7\text{грн } 20\text{ коп.} - \text{Марічка}$$

$$2 \cdot 7\text{грн } 20\text{ коп.} = 14\text{ грн. } 40\text{ коп.} - \text{Василько}$$

Відповідь: 7грн 20 коп. - Марічка; 14 грн. 40 коп. - Василько.

Задача 2. У двох бідонах є 36 л молока, до того ж, у першому бідоні молока в 1,4 разу більше, ніж у другому. Скільки молока в кожному бідоні?

Нехай x л – молоко в другому бідоні,

1,4 x л – молоко в першому бідоні.

$$x + 1,4x = 36; \quad 2,4x = 36; \quad x = 36 : 2,4; \quad x = 15.$$

$$1,4 \cdot 15 = 21 \text{ (л)}.$$

Відповідь: 21 л, 15 л.

Задача 3. На трьох полицях стоїть 129 книжок, до того ж, на другій полиці на 15 книжок більше, ніж на першій, а на третій – на 12 книжок менше, ніж на першій. Скільки книжок стоїть на кожній полиці?

Нехай x – книжки на першій полиці,

$(x + 15)$ – книжки на другій полиці,

$(x - 12)$ – книжки на третій полиці,

$$x + (x + 15) + (x - 12) = 129; \quad x + x + 15 + x - 12 = 129; \quad 3x + 3 = 129;$$

$$3x = 129 - 3; \quad 3x = 126; \quad x = 126 : 3; \quad x = 42.$$

$$42 + 15 = 57 \text{ (книжок); } 42 - 12 = 30 \text{ (книжок).}$$

Перевірка: $42 + 57 + 30 = 129$ (книжок).

Відповідь: 42, 57 і 30 книжок.

Задача 4. На святкові костюми у дитячому садочку, придбали тканину трьох кольорів. Тканини зеленого кольору, по 8 грн/м, купили у два рази менше, ніж тканини синього кольору, яка коштувала 10 грн/м, а тканини білого кольору по 7 грн/м купили на 15 м більше, ніж зеленого кольору. Скільки метрів кожної тканини купили, якщо покупка коштувала 595 грн.

Розв'язання:

Тканина	Кількість(м)	ціна(грн/м)	вартість покупки(грн)
Зелена	x	8	$8x$
Синя	$2x$	10	$10 \cdot 2x$
Біла	$x+15$	7	$7(x+15)$

Всього : 595 грн.

Складемо і розв'яжемо рівняння : $8x + 10 \cdot 2x + 7(x + 15) = 595$

$$28x + 7x + 105 = 595; \quad 35x = 595 - 105; \quad 35x = 490$$

$$x = 490 : 35 = 14 \text{ (м) – зелена тканина; синя} = 14 \cdot 2 = 28 \text{ м; біла } 14 + 15 = 29 \text{ м.}$$

Відповідь: 14 (м) – зелена тканина; синя - 28 м; біла - 29 м

Робота з інтернет ресурсами

<https://youtu.be/ijAslaYq4OY>

<https://youtu.be/nx7NWSNTIPc>

<https://youtu.be/pUlc0v5lWq>

Домашнє завдання

№ 1 (1-5)

Розв'яжіть рівняння:

1) $x + 4 = 48 - 2x$;

2) $8 - 4x = 2x - 16$;

3) $0,4x + 3,8 = 2,6 - 0,8$;

4) $x + 14 = x + 9$;

5) $4(x - 6) = x - 9$;

6) $6 - 3(x + 1) = 7 - x$;

7) $(8x + 3) - (10x + 6) = 9$;

8) $0,3(6 - 3y) = 4,5 - 0,8(y - 9)$.

№ 2 Розв'язати задачі

Задача 1 На двох полицях було порівну книжок. Після того як з першої полиці взяли 10 книжок, а з другої — 28, на першій полиці стало книжок у 4 рази більше, ніж у другій. Скільки книжок було на кожній полиці спочатку?

Задача 2. З трьох яблунь садівник зібрав 122 кг яблук. З першої яблуні на 12 кг менше, ніж з другої, і в три рази менше, ніж з третьої. Скільки кілограм яблук зібрав садівник з кожної яблуні?